

muligt at gaae ind paa denne Sag, hvad enten man vil gaae med eller imod den, uden med en vis Følelse af Undseelse. Der er her ved Skolebestyrelsen for ikke mange Aar siden givet en saakaldet Plan, og denne Plans Iværksættelse begyndte med at opføre en Bygning, der synes bestemt for Evighed, at træffe Foranstaltninger med Hensyn til dens Lærerspersonale og det hele Udstyr af Skolen i Kolbing, som om den var bestemt til at skulle være et lille jydsk Universitet og tillige et virksomt Middel for Dansthedens Opretholdelse i det Nabolandsdistrict, hvor man ikke havde Courage til at gjøre det, som Ret var, nemlig at lade Skolerne i den dansttalende Deel blive danste, men derimod vilde saa nær ved Indgangen til samme holde idetmindste Døren paaklem, for at danst Aand og danst Dannelse kunde idetmindste indsmugles i et, under den danst Krone staaende og til Danmark hørende Land. Det næste væsentlige Skridt skulde nu være at nedlægge denne Skole, at nedrive eller bortskaffe denne Bygning, og saaledes her gjøre om igjen, hvad der i dette Stykke var gjort med saa stor Anstrengelse, og, som man meente, til uforgængelig Nøds. Det er en saa holdningsløs og lededes Ordning, hvis man tør kalde det saaledes, af en meget vigtig Branche af Statsstyrelsen, at man — for at blive ved det Udtryk, jeg har brugt — kun med Undseelse kan slutte sig dertil. Det foreskommer mig ogsaa, at Spørgsmaalet her ikke udelukkende dreier sig om Antallet af de lærde Skoler; thi, hvis virkelig det, som nu foresligger som Plan, kunde betragtes som endelig Plan, som det, der virkelig skulde iværksættes, da vilde man kunne skyde Skylden paa Fortiden og dristigt altsaa med dette Sonoffer gaae løs paa en ny Organisation. Men det er jo bekendt, at det er saa langt fra, at det kun er af reent formelle Grunde, at der fortiden er udelukket langt videre gaaende Spørgsmaal, og det er Alle bitterligt, at der bagved staaer en bestemt Modsatning ikke blot til den latinske Underviisning, men ogsaa til den høiere Underviisning. Derfor Oppositionen blot var rettet — jeg troer, at den historisk hidrører fra den store Overdrivelse og Eensidighed, der med Hensyn til den latinske Un-

derviisning fandt Sted, baade i de gammel-dags lærde Skoler, og tildeels ogsaa ved Universitetet, — derimod, saa vilde jeg for mit Vedkommende saameget mere kunne samstemme med den, som jeg i mit tidligere Liv har taget en ikke saaganste lille Deel i den Opposition, der var rettet derimod; men der er allerede af en æret Landsthingsmand (Mundt) gjort opmærksom paa, at den i en vis Forstand har baaret sine Frugter. Thi, om den end har vist sig lidet skyldstjørende til at skabe selvstændige Institutioner, saa har den derimod haat den allerstørste Indflydelse paa den Maade, hvorpaa de hidtilværende høiere Underviisningsanstalter bestod, og jeg er aldeles enig med den ærede Landsthingsmand i, at det hele Spørgsmaal ikke engang i Folkets Tanke, og endnu meget mindre i Lovgivningen, paa nogen Maade er affluttet og afgjort, og derfor troer jeg, at man vil gjøre sig skyldig i en stor Misforstaaelse, hvis man til dette Spørgsmaals Afgjørelse vil medbringe det, man enten mere eller mindre ved egen Tænkning eller paa anden Hånd har modtaget, som Indvendinger imod en borneret og eensidig latinske Dannelse. Men, skal Spørgsmaalet derimod være rettet imod de høiere Dannelsesanstalter i det Hele taget, saa maa jeg for mit Vedkommende erklære, at saa kan jeg ikke længere gaae med. Jeg kan paa ingen Maade slutte mig til en Livsanskuelse, der skulde betragte den høiere Dannelse og de dertil nødvendige Anstalter som et reent industrielt Anliggende. Hvis jeg skulde gjøre det, da maatte jeg dele de Anskuelser, som ingenlunde ere uden Exempel, at enhver Dyksalver er bedre end en Læge, at enhver Seminarist staaer høit over enhver Præst, at enhver som helst Vinkelskriver fortjener større Tillid end nogen juridisk dannet Embedsmand, at, — for at udtrykke det plat, men det er et Citat, — „Muserne ere de værste af alle Horer“. Saavidt kan jeg paa ingen Maade gaae, og jeg er derfor overbevist om, at en Opposition, som er rettet mod den eensidige Latinitet, er begrundet, men at den derimod, rettet imod den hele høiere Underviisning og det, efter min Overbeviisning, derfra uadskillelige Spørgsmaal, at det behandles og betragtes som en Statsag, er fuldkommen uberettiget, og